

Vergaderjaar 2009–2010

**29 452**

## **Tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel**

**Nr. 132**

### **BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 juli 2010

#### **1. Inleiding**

De vaste commissie voor Justitie heeft mij op 2 april 2010 verzocht om een reactie op het artikel in de Volkskrant van 1 april 2010 over het rapport «Tbs uit de gratie» en het artikel in NRC Handelsblad van dezelfde datum over het wegsturen van weigerachtige observandi door het Pieter Baan Centrum (PBC). Tevens vroeg de commissie wanneer het onderzoek van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) naar de toename van de behandelduur in de tbs beschikbaar zal zijn. Graag informeer ik uw Kamer als volgt.

#### **2. Onderzoek**

De Van der Hoevenstichting heeft een onderzoek laten doen naar de factoren die ten grondslag liggen aan de recente daling van het aantal opleggingen van tbs met dwangverpleging. Dit onderzoek, getiteld «Tbs uit de gratie», is uitgevoerd door onderzoeksbureau Nyfer. Beschikbare cijfers en literatuur zijn geraadpleegd en met behulp van een gestructureerde vragenlijst zijn interviews gehouden met diverse bij de tbs betrokken actoren.

In het rapport wordt geconcludeerd dat het vertrouwen in de tbs-maatregel de laatste jaren in de gehele justitiële keten is afgenomen. Volgens de onderzoekers wordt dit veroorzaakt door een combinatie van factoren, zoals de voorheen lange wachttijden voor opname in een fpc, de toename van de behandelduur in de tbs, de toename van het aantal longstayplaatsingen en het verzet van advocaten en hun cliënten tegen de tbs-maatregel. Dat laatste uit zich in een toename van het aantal «strategische» weigeraars. Dit zijn verdachten die weigeren mee te werken aan pro justitia-onderzoek, in de hoop zo een tbs-maatregel te ontlopen.

Het rapport van Nyfer noemt een combinatie van factoren die het aantal tbs-opleggingen doen dalen. De toename van de behandelduur is daar één van. De behandelduur is de laatste jaren gestegen naar gemiddeld 8,4 jaar. De toenmalige Staatssecretaris van Justitie heeft het WODC verzocht onderzoek te doen naar de oorzaken hiervan. Dit onderzoek is naar verwachting na de zomer gereed. Daarnaast loopt er een onderzoek naar de oorzaken van de daling van het aantal tbs-opleggingen door de beschikbare (cijfermatige) informatie over dit onderwerp in onderlinge samenhang te analyseren. Ik streef ernaar deze onderzoeken, voorzien van een reactie, komend najaar aan uw Kamer te zenden.

### **3. Weigerachtige observandi**

In het artikel in de Volkskrant wordt verwezen naar het burgerinitiatief van de ouders van een ontvoerd en seksueel misbruikt meisje uit Ede. Hierin wordt de Tweede Kamer gevraagd om verdachten te verplichten mee te werken aan psychiatrisch onderzoek, zodat zij de tbs niet kunnen ontlopen. Dit burgerinitiatief is op 18 mei 2010 aan leden van uw Kamer aangeboden.

Het artikel in NRC Handelsblad gaat over een mogelijke wijziging van het beleid van het PBC ten aanzien van weigerende observandi. Het PBC wil overheidsmiddelen doelmatiger inzetten door verdachten die op voorhand medewerking aan psychiatrisch onderzoek weigeren, niet voor de volledige termijn van zeven weken op te nemen. In bedrijfseconomische zin is dit een begrijpelijke wens, omdat het aantal strategisch weigerende observandi de laatste jaren is toegenomen. Observandi weigeren onderzoek vaak op advies van hun advocaat. Het is de vraag of de advocaat daarmee handelt in het belang van zijn cliënt. Weliswaar is vooraf niet aan te geven hoe lang een tbs-behandeling zal duren, dat maakt het echter nog niet verkieslijk om verdachten niet te laten behandelen aan hun psychische stoornis. Ook advocaten past hierin een verantwoordelijkheid – voor de maatschappij, maar ook voor hun cliënt.

Ik vind het echter niet acceptabel dat verdachten door weigering kunnen ontkomen aan de tbs met dwangverpleging. Zoals ik uw Kamer in het mondelinge vragenuur van 30 maart 2010 heb toegezegd, heb ik met de Nederlandse Orde van Advocaten besproken in hoeverre het belang van hun cliënt en de maatschappelijke veiligheid is gediend bij het niet meewerken aan pro justitia onderzoek. In dat gesprek heeft de Orde mij laten weten dat advocaten het hun plicht achten cliënten te wijzen op de mogelijkheden die hun ter beschikking staan. Daartoe hoort, aldus de Orde, ook de mogelijkheid niet mee te werken aan psychiatrisch onderzoek in het PBC.

Verdachten kunnen ook zonder hun medewerking geobserveerd worden ten behoeve van te nemen beslissingen door de strafrechter (art. 196 e.v. Sv). Er wordt dan een beperkt, maar zo volledig mogelijke rapportage aan de rechter uitgebracht. Straftoemeting en het opleggen van een maatregel behoort tot het onafhankelijk rechterlijk oordeel. Los daarvan bezie ik momenteel de mogelijkheden om de oplegging van de tbs-maatregel minder afhankelijk te maken van medewerking van de verdachte. De uitkomsten van de werkgroep die ik met dit onderwerp heb belast, zullen worden weergegeven in de al eerder door de toenmalige Staatssecretaris van Justitie aangekondigde beleidsbrief over de recente ontwikkelingen in de tbs-sector. Verzending aan uw Kamer is in het najaar van 2010 voorzien.

De minister van Justitie,  
E. M. H. Hirsch Ballin